

Говорити без дозволу не можна

Василь Сухомлинський

Є в першому класі жвавий, рухливий, дуже балакучий хлопчик Василько.

Часто він не може стримати свого хвилювання або цікавості й вихоплюється говорити.

Учителька терпляче йому пояснює:

— Коли треба тобі щось сказати — підними руку. Як дозволю — встань і говори.

Василько добре це розуміє, та одразу ж забуває, як тільки щось його хвилює.

Якось на уроці арифметики вчителька пояснювала приклад.

Аж тут чується схвилюваний голос Василька:

— Маріє Іванівно, дивіться, який метелик сів на шибку!

Усі діти повертаються до вікна. На шибці сидить великий барвистий метелик.

Діти забули про приклад і розглядають метелика.

Марія Іванівна тяжко зітхає, й, насупивши брови, суворо каже Василькові:

— Ти розумієш, що говорити без дозволу не можна?

Василько добре розуміє, але не може стримати своєї думки, своїх почуттів. Вони рвуться в слово.

Наступного дня посеред уроку письма, коли всі зосереджено працювали й у класі запанувала тиша, діти аж здригнулися від тривожного Василькового шепоту:

— Маріє Іванівно, он на колодязі чийсь щоденник лежить...

— Ой, нещастя моє, — подумала вчителька, — як він побачив той щоденник аж на колодязі?"

А вголос вона сказала:

— Іди, Васильку, до дошки, постій трохи, тоді знатимеш, що без дозволу говорити не можна.

Василько став біля дошки. А в його очах були й подив, і сором. Похилив голову й простояв так до дзвінка.

Через день учителька пояснювала на дошці, як складати із букв нове слово.

Закінчивши пояснення, Марія Іванівна глянула на клас.

Василько сидить, піднявши руку, й благаючими очима дивиться на вчительку.

— Чому ти плачеш, Васильку?

— Бо говорити ж не дозволяється.

— Кажі мерщій, у чому річ, — стурбувалася вчителька.

Василько повертає голову до вікна й схвилювано каже:

— Кошеня ж... Кошенятко он яке маленьке посеред двору. Наїжачилося, страшно бідному, а собака стоїть перед ним, ось-ось кине́ться на кошенятко.

— Біжи, прожени собаку... — каже вчителька.

За хвилину Василько повертається до класу з кошеням.